

Høring budsjett 2021 – Familie- og kulturkomiteen, oktober 2020.

Budsjettforslaget fra Kulturdepartementet er sterkt preget av koronapandemien. Det er forståelig og det gjøres gode grep også for mange av museene i denne sammenhengen. Videreføring av koronakrisepakken for museer med mer enn 60 % offentlig støtte for første halvår 2021 er et godt grep for å gi museene en forutsigbarhet, som gjør det mulig å opprettholde drift og gi tilbud til publikum i en vanskelig situasjon. Museumsforbundet mener Kulturdepartementet burde utvidet denne ordningen til å omfatte alle museene, også de med under 60 % offentlig støtte. Slik situasjonen ser ut nå, er det museene med størst egeninntjening som står i den mest usikre situasjonen. Ikke minst fordi mange av disse også er blant de som har betydelig innslag av utenlandske besøkende og nå opplever store fall i besøkstall og inntekter. Dette understrekes av Museumsforbundets undersøkelser. Fortsatt er det museer som faller utenfor alle etablerte ordninger, og Museumsforbundet mener Kulturdepartementet og denne komiteen har et ansvar for å ha et overordnet blikk på dette.

Museumsforbundet er godt fornøyd med at de store museumsbyggeprosjektene følges opp som planlagt i forslaget til budsjett 2021. Midlene til ferdigstilling av Nasjonalmuseet og Saemien Sijte er viktige, så vel som oppfølging av oppstartsbevilgningen for Vikingtidsmuseet til Kulturhistorisk museum. Det er også positivt at det foreslås økning i driftsmidlene for Saemien Sijte, slik at de er rustet til å ta det nye bygget i bruk når det står klart. Den mest gledelige nyheten er forslaget om å bevilge 106,6 mill. kroner til nybygget Finnskogens hus på Svullrya i regi av Norsk Skogfinsk Museum. Det vil gi museet en etterlengtet mulighet til å formidle den nasjonale minoriteten skogfinnernes historie og kultur, og styrke arbeidet med mangfold i Norge. Sammen med forslag om satsinger til fire museer knyttet til inkludering og samfunnsrolle er dette bra. Samtidig håper vi dette kan følges opp i større omfang i kommende budsjett slik at flere institusjoner får muligheten til utvikle mangfoldsarbeidet. Satsingen på LHBTIQ som foreslås i tilknytning til 50-årsjubileet for avskaffelse av § 213 i 2022 er også positivt, men den kunne vært fulgt av midler, gjerne søkbare, til museene. Det er i 2020-21 at mange museer planlegger utstillinger og aktiviteter for 2022. Sett i lys av dagens situasjon vil det være behov for ekstra ressurser slik at de kan gjennomføre viktige tiltak.

Forslaget om å bevilge to mill. kroner til arbeidet med å få på plass en avtale mellom Norge, Tyskland og Sametinget for samarbeid om kompetanseoverføring knyttet til samiske gjenstander er viktig. Ikke minst som en start på en styrking av arbeidet med flere av UNESCOs konvensjoner og arbeid med tilbakeføring av kulturarv i verden generelt, som vi nå ser nye og viktige utviklingstrekk for i flere europeiske land. Det vil både kunne bidra til nettverksbygging mellom museene under Sametinget og tyske museer, og bidra til bedre oversikt over det samiske gjenstandsmaterialet i museene i Tyskland. I tillegg vil formidlingstiltak øke kunnskapen om samene som urfolk og levende samisk kultur i Europa. Museumsforbundet mener dette vil kunne bidra til økt bevissthet og kunnskap om samisk kultur og historie nasjonalt og internasjonalt, men savner fortsatt midler til slutføringen av Bååstede.

Forslaget om midler til KODE for vedlikehold til Lysøen er viktig og riktig. Det er ett av mange eksempler på museumsbygg som trenger ekstra midler til renovering. Klimaendringene bidrar til økende forfall blant museenes kulturhistoriske bygg, og vi hadde gjerne sett forslag om flere slike tilskudd. Tilstanden og behovene for museenes kulturhistoriske bygg er kartlagt av museene i forbindelse med arbeidet med museumsmeldingen. Vi ser av budsjettproposisjonen at arbeidet med å ferdigstille rapporten ikke er avsluttet. Vi forventer derfor at dette spørsmålet blir berørt bredt i museumsmeldingen som kommer våren 2021, og følges opp i forslaget til budsjett 2022. Museumsforbundet har i innspill til Kulturdepartementet om koronatiltak trukket frem renovering av kulturhistoriske museumsbygg, administrative bygg og nybygg som tiltak som også vil bidra til aktivitet i samfunnet rundt museene og styrking av økonomien generelt.

Fravær av en økonomisk satsing på digital infrastruktur, digitalisering og digital formidling for museumssektoren er merkbar i budsjettet. Nasjonalbiblioteket og Arkivverket har fått økte ressurser til å digitalisere og sikre lagring av blant annet museenes foto-, audiovisuelle- og arkivsamlinger. Museene har imidlertid ikke fått styrking av sine budsjetter til å utnytte potensialet i disse tilbudene og kostnadene digitaliseringen av samlinger vil gi den enkelte institusjon. Det er i dag begrenset mulighet for å søke midler til dette arbeidet og prosjekter som satser på digital formidling for et bredt publikum nasjonalt og internasjonalt. Med dagens fall i internasjonal turisme, som rammer mange av museene tungt, vil økt digital satsing gi en langsiktig effekt. Museumsforbundet har også spilt inn dette i forbindelse med krisepakken. Museene bidro våren 2020 til mye gratis digitalt innhold til publikum. Det bidro til å skape opplevelser for mange, til å beholde kontakten med publikum og nå nye målgrupper. For mange museer førte dette til mye ny læring som kan tas videre til mer profesjonelle nivåer fremover, men det trengs ny kunnskap for å få det til. Museumsforbundet mener dette må bli en tydeligere satsing fra Kulturdepartementets side fremover, i form av stimuleringsmidler som oppfordrer til samarbeid om å utvikle mer og bedre digitalt innhold, som på sikt også kan bidra til inntekter. For å lage godt digitalt innhold er digitale samlinger en forutsetning.

Gode kår for forskning i museene er viktig for Museumsforbundet. Vi ser frem til fremleggelse av museumsmeldingen våren 2021, og til at mange av de svært gode forslagene fra rapporten *Vilje til forskning*, Kulturdepartementets forskningsutvalg, fremmes der og i budsjettproposisjonene som kommer. Museenes innlemmelse i CRISTin er ett av punktene som trekkes frem som sentralt i utredningen. Det ble vedtatt i Stortinget i 2017, og det har vært arbeidet aktivt med dette i 2020. Museumsforbundet forutsetter at dette blir en realitet fra 2021 da arbeidet har tatt uforholdsmessig lang tid.

Heller ikke for 2021 foreslås det økning eller kompensasjon for pris- og lønnsvekst for de teknisk-industrielle anleggene. Dette er alvorlig og vil svekke deres mulighet til å ivareta sine oppgaver på området. Museumsforbundet setter sin lit til at dette tas inn i det videre arbeidet med budsjettet.

Et siste punkt som vil gi positiv effekt på tvers av sektoren er skroting av ABE-reformen. Dette er et verktøy regjeringen kunne benyttet seg av for å gi institusjonene noe mer økonomisk kraft til å komme seg gjennom krisen.

Kontaktinformasjon; generalsekretær Liv Ramskjær, 92427878/ LR@museumsforbundet.no.